

Statsrådsberedningen
Kansliet för EU-rättsliga frågor

Muntligt anförande till förhandling den 25 oktober 2023 kl. 09.30 i mål C-601/22 (första avdelningen; ref A. Arabadjiev, GA T. Čapeta)

Herr ordförande, ärade ledamöter, fru generaladvokat,

1. Den svenska regeringens anförande kommer att behandla fråga 1 och 2 enligt domstolens anvisningar inför dagens muntliga förhandling.
2. I domstolens första fråga efterfrågas hur det skulle påverka den nationella tvisten om EU-domstolen bedömer att lagstiftaren inte anpassat bilaga 4 till art- och habitatdirektivet med beaktande av den påstått förbättrade bevarandestatusen för vargar.
3. Enligt den svenska regeringen förefaller giltigheten av bilaga 4, såvitt avser varg, ifrågasättas av den nationella domstolen i tolkningsfråga 1, och frågan bör omformuleras utifrån den utgångspunkten samt sättas i sitt faktiska och rättsliga sammanhang.
4. Domstolen har i tidigare rättspraxis, bland annat Afton Chemical C-343/09, punkt 13–17 erinrat om att när en fråga om en rättsakts giltighet

uppkommer i en nationell domstol ska denna domstol bedöma huruvida ett beslut i frågan är nödvändigt för att döma i sak, och således begära att EU-domstolen uttalar sig. EU-domstolen är i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts avser giltigheten av en unionsrättslig bestämmelse. Det kan enbart underlåtas när det är uppenbart att den tolknings – eller giltighetsfråga som ställts av den nationella domstolen inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för tvisten vid den nationella domstolen, något som inte är aktuellt i nu förevarande fall. Den första frågan kan därmed, enligt den svenska regeringens mening, tas upp till prövning.

5. Enligt domstolens praxis kräver proportionalitetsprincipen att unionsinstitutionernas åtgärder ska vara ägnade att uppnå de legitima mål som eftersträvas med bestämmelserna i fråga och att de inte går utöver vad som är lämpligt och nödvändigt för att uppnå dessa mål. Artikel 19 i art- och habitatdirektivet, som föreskriver anpassning av rättsakten i förhållande till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen, är bland annat ett uttryck för denna princip.
6. Enligt den svenska regeringens mening bör den nationella domstolens första fråga läsas i ljuset av de senaste årens gynnsamma utveckling av vargstammen i EU och den skyddsnivå som enligt art- och habitatdirektivet kan anses lämplig för just varg.

7. Enligt art- och habitatdirektivets tredje skälstext har direktivet till syfte att främja att den biologiska mångfalden bibehålls inom EU, med beaktande av ekonomiska, sociala, kulturella och regionala behov.
8. Direktivet anger i sin fjärde skälstext att det på medlemsstaternas territorium pågår en ständig försämring av livsmiljöerna och att ett ökande antal arter är allvarligt hotade. När direktivet antogs hade vargen ett begränsat utbredningsområde, den var hotad inom EU. En sannolik följd av detta var att placera vargen i direktivets bilaga 4 som strikt skyddad. Hotet mot vargens bevarande har dock minskat sedan direktivet antogs 1992 till följd av de skyddsåtgärder som har vidtagits.
9. Art- och habitatdirektivet har explicit tagit en sådan utveckling i beaktande genom artikel 19 som innebär att direktivets bilagor ska anpassas efter den tekniska och vetenskapliga utvecklingen. Mot bakgrund av att vargen numera anses livskraftig i EU finns det enligt den svenska regeringens mening anledning att ifrågasätta om det alltjämt är vetenskapligt motiverat att vargen är placerad i bilaga 4.
10. Vilka är då de vetenskapliga studier som påvisar att vargen inom EU är livskraftig och att listningen av varg i bilaga 4 därför kan ifrågasättas? Den europeiska miljömyndigheten, EEA, publicerar på sin hemsida information som hänvisar till Internationella naturvårdsunionen, IUCN. Där anges att vargen i Europa placeras i rödlistans kategori "livskraftig"

enligt IUCN:s kriterier. Samma bedömning har gjorts för EU i en rapport från Bernkonventionens stående kommittee 2022 som det tidigare hänvisats till idag. I samma rapport anges att de senaste tio åren har vargpopulationens utbredningsområde i Europa ökat med över 25 procent. Där anges även att år 2022 fanns det sannolikt 19 000 vargar i EU att jämföra med 14 300 vargar år 2016.

11. Utifrån proportionalitetsprincipens nödvändighetsrekvisit menar den svenska regeringen att en fortsatt placering av varg i bilaga 4 inte är nödvändig för att uppfylla direktivets mål, att främja att den biologiska mångfalden bibehålls. När det är möjligt att välja mellan olika åtgärder, ska, enligt EU-domstolens rättspraxis, den minst ingripande åtgärden väljas som krävs för att nå det åsyftade målet när det finns ett val av flera åtgärder. En mindre ingripande men fortfarande effektiv åtgärd skulle vara att placera vargen i bilaga 5.
12. Sammanfattningsvis anser den svenska regeringen att den första frågan kan tas upp till prövning, och att det vid besvarande av frågan behöver tas ställning till om direktivets bilaga 4 fortfarande är giltig vad avser varg.
13. Den svenska regeringen önskar helt kort avslutningsvis även behandla den andra frågan som ställts av den nationella domstolen, med de preciseringar som efterfrågas i EU-domstolens anvisningar inför dagens förhandling.

14. Vargens utbredningsområde inom EU har som vi tidigare påpekat ökat och fortsätter att öka, precis som flera idag anför.

15. Det kan anses följa av Tapiola-domen, C-674/17, att vargens gränsöverskridande utbredning kan tas i beaktande för att bedöma bevarandestatus när det är ett utfall av djurens naturliga rörelser över en eller flera gränser inom unionen. Det är dock fortfarande varje medlemsstat som är ansvarig för förvaltning av de vargar som befinner sig på respektive medlemsstats territorium.

Ärade domstol, med det tackar jag för ordet och för uppmärksamheten.